

Кенгеш

Бююруула берилгендиге, болжалла салынгандыла

Россий Федерацияны Шимал-Кавказ Федерал округта толугу эркинлик келечиси Юрий Чайка СКФО-да законга бузуклык этген эм финанс операциялага кыжау ишни бардырғы жаны бла ведомствоу аралы ишчи кызууну жыйылууну бардырғында. Ага регионал оюнуларын право саклауу органдары эм ол жаны бла ишленген структуралары келечилери кытышандыла, деп билдиргенди КЪМР-ни Башчысы Казбек Кокков кесини телеграм-каналында.

Кенгешде миллет, федерал эм регион проекттери жашауда бардырғы бөлүннген бюджет ырыскылары урлагангандай, магынасына керэ кыратыргына, ведомствоу аралы байламлыклары кючлерге кереклисини нюсюнден соруулага кырагандыла.

ген ишлени бардырғыга кыратыруу улуу магынасы барды, нег дегенде кыраланы алдында турган демилги борчлары толтуруу адамлары жашаулары игилендирге себеплик этелде.

Толу болган шартлага керэ, 2025 жылда Шимал-Кавказ Федерал округта бюджетден бөлүнгөн 134 миллиард сом багысы ишлени толтурууга 3,2 миң келишим этилгенди.

«Кылулуктарын хайырланп, беллай бир ырыскыга сугунакчылык этилсе, нег ачаланы белгиленген ишлере жоймагандай, башха жумушпага кыратылса, ол аллыбызда турган борчлары толтурууда улуу кырууу салпыкты. Алтай жаныгыч жиберилмес ючюн, толтуруу аласть органдары, контроль эм право саклауу органдары ишлени биригип бардырғыга керекдиле. Дагында ала бир бирлери бла кыты байламлыкка ишлере борчулууда, ол санда бузуклык этилген кезиу эселсе, билдирюону оспасат окуяны тийишли жерге жетдирге керекди», - деп чертегенди Юрий Чайка.

Белгиленген соруулары юсюнден Россияны МВД-сыны СКФО-да Башу управленясыны таматасы Сергей

Бачурин, Федерал службыны финанс мониторингини СКФО-да регионал аралы управленясыны оюнуучу Алексей Русин, Ставрополь крайда Федерал казначействону управленясыны оюнуучу Николай Макаров, Дагыстанны Башчысы Сергей Меликов, Ингушетияны Башчысы Махмуд-Али Калиматов, Кырачай-Черкес Республиканы Башчысы Темезланы Рашид сөлөшкендиле. Андан сора жыйылууда акылбалык болмаганча бла байламлы законга бузуклык этген финанс операциялага кыжау соруулага кырагандыла. Кенгешин ахырында оююлгөн соруулага керэ, тийишли бююруула берилгендиге эм аланы толтуруу бла болжалла да салынгандайла, деп айтылды билдирюуда.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2020 жылда 27 февралда чыгарылган 15-УГ номерли Указы бла къабыл керюлгөн Къабарты-Малкъар Республикада Право нызамны жалчытуу жаны бла тохтамагандай ишлеп турган координация кенгешини къауумуна торлеуиле кийриуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1. «Къабарты-Малкъар Республикада Право нызамны жалчытуу жаны бла тохтамагандай ишлеп турган координация кенгешини къауумуна торлеуиле кийирге, анга А.И. Фидананы, Россия Федерацияны Следствие комитетини Къабарты-Малкъар Республикада следствие управленясыны Башчысыны 2020 жылда 27 февралда чыгарылган 15-УГ номерли Указы бла къабыл керюлгөн Къабарты-Малкъар Республикада Право нызамны жалчытуу жаны бла тохтамагандай ишлеп турган координация кенгешини къауумуна торлеуиле кийирге, анга А.Е. Потапову андан чыгарып, 2. Бу Указ анга кыл салынган конден башлап кичине киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2025 жыл 12 сентябрь, №100-УГ

Эршиу

«Улуу перемена» — айныуыга келлендирген атламла

Нальчикде 14 сентябрьде СПО организациялары студенттерини аралары бардырғылан «Улуу перемена» Битеурсей эршиуну жарым финалы ахырына жетгенди. Жарым финал 11 сентябрьде башланганды эмда Россияны 15 регионлардан 500-ге жууук жаш адамны бирлешдиргенди.

«Улуу перемена» Битеурсей конкурс – Биринчилене атламларыны фатман протектиди. Ол жаш тейлоо ишлери жаны бла федерал агентствону (Росмолодыжь), Россияны Жарыкландыруу министрствосуну эмда Билим беруу министрствосуну себепликлери бла бардырғында. 2025 жылда бери «Улуу перемена» «Жаш тейлоо бла сабийле» миллет проектти кесиги болганды.

Жарым финалды жабылуу байрамы Жаш тейлоо ююнде озганды. Анга КЪМР-ни Правительствоуну Председатели орунбасары Залим Каширкога, КЪМР-ни жаш тейлоо ишлери жаны бла министри Азамат Лово, КЪМР-ни цифралы айнтыуу, связь эмда асламлы коммуникацияла министри Аскер Бозиев, КЪМР-ни Жарыкландыруу эмда йлуу министрини орунбасары Мохъаяны Ачмез, уруну эмда социал кыруулуу министрини орунбасары Амин Алеко, РФ-ни Президентини

СКФО-да толугу эркинлик келечисини жамауат проекттери бардыруу департаментини эксперти Светлана Самофалова, Биринчилене атламларыны правленяни председателини орунбасары Валерий Моргунюскини, Жаш тейлоо ююно таматасы Азамат Даваштов, «Биринчилене атламлары» регион бөлуюмю таматасы Аслан Шишев эмда «Сабийликни навигаторларыны» регионда координатору Залина Кулимова кытышандыла. Нальчикте кесини алгышалуу РФ-ни Президентини СКФО-да толугу эркинлик келечиси Юрий Чайка жиберегенди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Кокков да «Улуу перемена» жарым финалына кытышандала алгышалуу саралары жорыктамбасы ююно. Жарым финалда алган билиммигиз бла сынамдыгы сизге хайыры болгунуза толугу инанам. Бу эршиуне кытышканын бир бирине да итинимлик, салган борчларыны жетуде жетишимлик, кент онга эмда улуу хорлауу, маданиятыны шендооголо жашууну, сейр кырадарлы болган адамларыны кесиринден аламант материалла хазырлайды.

Жорегиими торенинден «Это Кавказ» порталны ишчилерин байрамлары бла алгышалайы, чыгармачылык жаны бла жангы жетишимле эм сауук тежейле», - деп белгилгенди республиканы оюнуучу, табарга болукчуу.

Белгилеу

Излемле тийишлисича толтуруладыла

Бу кююнде «Это Кавказ» деген портал 10-жыллыгыны белгилейди. Ол кертиси бла да магыналы белгиди, деп билдиргенди республиканы оюнуучу Казбек Кокков кесини телеграм-каналында.

«Шендооголо дуняда асламлы информация органдарга бир бирлери бла эршиген кыйындын-кыйын болла барды, нег дегенде. Интернетти хайырдан жангылыкка терк жайыладыла. Севсюз, аллай болумлада асламлы информация органдары ичинде алга амалланы хайырланп, сейрлик контентти кыраураганла шендо биринчи жерге чыккандыла.

«Это Кавказ» ма аллай сейрлик, шендооголо заманын излемине келишкен порталды. Къабарты-Малкъарны, Шимал Кавказыны, Россияны хар инсаны бу порталда кесине керекли, магыналы билдирюу табарга болукчуу.

Мында хар затха да кыайгырган журналистле урунадыла, чынтты профессионалла, ишлере бек алга чыгармачылык жаны бла кыраардыла, окуучулары бла не заманда да байламлыдадыла. Ала адамлага туримин, экономиканы, тарыхны, маданиятыны шендооголо жашууну, сейр кырадарлы болган адамларыны кесиринден аламант материалла хазырлайды.

Порталны ишчилери шендооголо Шимал Кавказын хар регионун ити жаны бла кергосторго тийишли кюш кышдыла. Ала он жылы ичинде 4 миң материал эм 50 миң жангылык басмалагандыла. Жорегиими торенинден «Это Кавказ» порталны ишчилерин байрамлары бла алгышалайы, чыгармачылык жаны бла жангы жетишимле эм сауук тежейле», - деп белгилгенди республиканы оюнуучу, табарга болукчуу.

Парламент

Багыуу алгъан сабийлеге — энчи дерсле

КЪМР-де сауук саклау учреждениялада кеслерине кеп заманы багыдырган сабийликке «УчимЗнаем» Битеурсей проектти чеклеринде билим алгырча биринчи школ ачыганды. Ол Сауук саклау министрствону Сабий клиникалы кеп профильди арасында кыралганды.

Аны ачылууна атагнан кыуанчы ишлере КЪМР-ни Парламентини башчысы Татьяна Егорова, жарыкландыруу эм йлуу министр Анзор Эзаов, КЪМР-де Адамны эркинликтери жаны бла уюлкомоченей Амина Бадраева, «УчимЗнаем» проектти башчысы Сергей Шариков эм башыла кытышандыла.

Жыйылганлы алдында сөлөшө, Татьяна Егорова бу ишчи магыналыгыны белгилегенди. «Билим алуу — хар инсанна да мурдорлу, жашау магыналы эркинлиги. Окуу социал, маданият мурдорду, ол адамга айнырга, ёсере, жамауат жашауга кытыштыргы, сугларын, фахуусун айнытырга болушды. Биююнлюкде бизни кыралда билим беруу система терк айндыды. «УчимЗнаем» проект бизни республикада жашауда бардырғыланы бу ишчи энтти бир кесегиди. Бу программа сауук саклау учрежденияларда кеслерине багыдырган, кеп заманын турган сабийликке жангы билим алгырга, школга кытайтычыны дерслени этерег он берликди. Республикада аны энчилиги да барды — школда болунында 21 конден аз турган сабийликке да окуулыккыдыла. Биююнлюкде кыралда бу башламчы сабийликке, усталаны, врачланы, психологаны бириктиредди. Биз да

аны бир кесеге болганыбызга бек кыуанабыз. Сауук саклау учреждениялада кеслерине багыдырган сабийликке окутуу терэ Россияде эрттенде кыралганды, болсада ол жангы билимке чыкканды. Хау, женгил болуук тойлоюду. Аны ючюн бу магыналы жумушлары кеслерине алган адамлага сиз кыруу усталау угъай, сабийлени насиматчылары, шукеллары, юйреткичилери болганыгыны айтыргы союмо. Сиз билим берип кылайы, аланы жашауларын жаркы, сейр этерикси, ала тобеген кыйынлыккыны женгил кетюрюге, кеслерини кырауларыны ийнанырга келлендирликке. Сизге жетишимле тежейме, - дегенди Татьяна Борисова.

Спикер сабийликни бла аланы атаанарында алгышалаганды. «Бюгон тынч болмагынын анылабыз, аллай биз кытагызыдабыз, сизге ийнанабыз, кепир заманыгызы ариу, жаркы болурун тилейбиз. Жетишимлеригизге кырап турлукбуз, «УчимЗнаем» проект а ага себеплик этеригине ийнанабыз, деп кышканды.

Сабийле бла стационарда КЪМР-ни Жарыкландыруу эм йлуу министрствосуну Республиканы кеп профильди гимназиясыны усталары ишлеринде. Ала Москвада бу жаны

бла усталаны сынуларына юйренгендиле эмда стажировкадан өткендиле. Окутуу сабийлени халларына, медицина эсгертулеуеге керэ бардырылыккыды. «УчимЗнаем» проектти чеклеринде энци методикада жарашдырылгандыла, ала сауукларына кеп заманы багыдырган сабийликке излемлерине келишиде.

Кыуанчы жумушладан сора уа школ ишин башлап, сабийлеге биринчи дерсле берилгендиле. Москвадан келген усталар уа алага робототехникадан мастер-класс бергендиле.

КЪМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Кёрмюч

Жетишимлерин, сынамларын да туура эткендиге

Москвада «Крокус Экспо» арада бу конде аш-зыккылары 34-чю «WorldFood Moscow 2025» деген халкыла аралы кермючю барады. Аны ишине Къабарты-Малкъарны келечилери да кытышандыла, деп билдиргенди республиканы Экономиканы айнтыуу министрствосуну пресс-службасында.

«WorldFood Moscow 2025» — аш-зыккы бөлуюмде ишленин бардырғын, суула, бу бөлуюмде изленген кылашкы затла чыгарыруу компаниялары эмда предриятиялары тюбешуочу жерлериди. Бу жол анга 30 кыралдан эмда Россияны 60 регионундан 1,1 миңден артык келечиле кытышын, кырауучулары продукциялары бла шагъарейлендиргендиле, кеслери да жангы затла кергендиле.

Къабарты-Малкъардан а кермючте

эки предриятие эмда бир энци предриятие кытышандыла: «Радуга», «Сирис-М» эм Ашурова Нина.

«Фрутоно» деген ат бла жемиш пастила чыгарыды эм сатады. «Ра-

дуга» предриятие кыралганды он жыл болады; анда жемиш, кегет эмда нангыч суула чыгарыдыла. «Сирис-М» биргиуде уа кеслери бардырғын бардырғында «Pisanto» ат бла томат паста, сора майонез этелде.

Бу компаниялары келечилери аланы продукцияларыны сейрлери сатуу-алуу сатыге бла тюбешуочу бардырғындыла.

Республиканы Экспортта себеплик этиу арасы кермючлеге кытыштыргы сойген предриятиялары эмда предриятимателери он иште эттен «орчандарыны бир кесогин тейеди, дагында кеп жаны бла да болушды. Республиканы Экономиканы айнтыуу министрствосу да кеси жанында билеклик этеди. Ол бары да «Гитче эмда орта предриятимателство» деген кырал проектти чеклеринде этилди.

УЛЫШЛАНЫ Мурат.

Жамаатга келишулюккю, ышаныгылыккы мурдорду кючлер мурат бла

2 бет

Жашууну магынасы саусузланы ыспасырында кереди

3 бет

Ата-бабаларыны жерине тансыкчылык бла

4 бет

Курсантла — аскерчилеге кыонакыга

4 бет

Кырау

Отпукъза багъаланы юсюнден селешингенду

Къабарты-Малкъарны промышлыность, энергетика эм сатуу-алуу министриси Шамил Ахубеков отпукъза багъа кетюргени бла байлымы кенеш

бардырганды. Аны ишине нефтьгаз компаниялары, отпукъза куйган станциялары, министрствону эмда монополиялаа къажау службаны регионда белю

миону (УФАС) келечилери къатышхандыла. Министерствода айтхандарына кере, отпукъза жалгьчтыу компанияланы келечилери анга багъаны кетюрге умутлары болмагъанын чертгендиле. Дагыда аны бла жалгьчтыу тохтамагъанын, келишме планлаа да ол жетерке аман бир болгъанын тура этгендиле. УФАС-ны башчысы орунбасары Залина Кунижева да ведомство багъаланы кюн сайын тинтип турганын чертгенди. «От-

пукъза куйган станциялары барындан да информация суралды, багъала артыгы бла кетюргенин эсепленей а, мадар этилдилик», - деп вшандырганды ол. Дагыда башха региондада коллегалары бла шагъарей болуп, ведомство алада тургъанын билдиргенди. Шимал Кавказы юсюнден айтханда уа, кёбюсюнде Къабарты-Малкъарда багъала азыракъ болуп чыгарады, дегенди. Шамил Ахубеков отпукъза рынокда болуму бир чекте тохтадырырга чакъыр-

гъанды. Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Ковов да анга энчи эс бурпун тургъанын билдиргенди. Кенешге къатышханагъа уа ырызлыгъын айтты, ба ошор инсанлаа, беги-река эл мюлке къармашханагъа бла экстренли службалаа урунгандагъа, къайгырчу болгъанын чертгенди. Керек болса уа, министрствода да кесини жанындан мадар этерге жазырды, деп вшандырганды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

«Уллу перемена» — айныуа кёллендирген атламла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Валерий Моргунский да эришиуге къатышханы жарым финалы ахырына жеткендери бла айтгъашлаганды эмда бир бири ызындан эки жылы Россейни башха-башха регионлардан келген жарым финалчылаа Къабарты-Малкъар Республика жарык тобегени ючюн ырызлыгъын билдиргенди.

«Уллу перемена» жарым финалы Астрахань, Волгоград, Ростов эмда Курск областлдан, Ставрополь крайдан, Севастопольдан, дагыда Къабарты-Малкъар, Къарачай-Черкес, Адыгея, Дагъыстан, Ингушетия, Къырым, Чечен, Шимал Осетия-Алания республикалдан жаш адамла къатышхандыла.

КъМР-ни маданияты, тарыхы эмда табиғаты бла шагъарейленирге уа эришиуге къошулгъанлаа регионун белгили жерлерине баргъанларында он чыкканды. Алай бла ала Алытакланы паркын керегинде, Чирик кёлде да болгандыла.

Алтынчы сезонун бирикдирген темасы «Муратладан башлап, жетишимлеге» деп алай эди. Дистанциялы халы урумлары чекеринде эришиуге къатышхандыны кеслерини энчи муратлары юсюнден айттырга онглары болганды, жарым финалда уа къауам бла бирге аны жашауда бардырыча биринчи атламланы этерге, дагыда профессионал айнууларыны терен билгендери да.

«Уллу перемена» ахыргы кесегине битеу жарым финаланы эселерине тийишликке, 8-10-чу классна1500 окуучу-су чыгарыкыдыла. Алаага эм магъаналы

урум а «Артек» МДЦ-да ноябрда өткериди. Ол къазындан окуучулары алычларына бла призёрларыны билим алууга, кеслерин айныууга неда энчи проектерин башларга 1 миллион сом чаклы бир алырга онглары болукъду, андан сора да, вузлаа киргенлеринде, жетишимлерини портфолиоларына къошакъ балла къошулукъдула. Анычланы бла призёрларын устаз-насихатчылары да 150 миң сом чаклы бир акылдыла эмда ала «Уллу переменада» бла эришиуну партнёрларын жарыккылаандыруу программаланы этерге амал табарыкыдыла.

«Уллу перемена» эришиу Россейде сабийлеге бла акылбалык энди болгъанлаа деп къуралган эм уллу проектди. Битеу сезонлаа анга 7 миллиондан аслам адам къатышхандыла.

Эришиуну 12 эси («чакъырым») барды – илмудан бла технологиядан башлап, искусство бла чыгармачылыкка дери. «Уллу переменада», төрели предмет олимпиадалаада, академиялы жетишимликке угъай, сабийлиги бла акылбалык энчи болгъанын шёндого дуняда кайыры болукъда чекерилерине багъа берилди: кыуамла ишлей билиуге, кыйын болумлаада төрели болмагъан оюмлары чыгара билиуге, чыгармачылык оюмлаага бла къуаруу керелде.

Эришиуну генераллы партнёрлары «Россейни тевис жоллары» АО-ду, «Росатом» Къырал корпорациясы, Сбербанкды, ВК, «Роскосмос» Къырал корпорациясы, «Уллу перемена» «Россей» онглары къырал президент платформаны проектерини ызына киреди.

Мадар

Ахшы башламчылыкъланы тирилте

Къабарты-Малкъарны къырал аграр университетини «Экономика эм ошу этюу» бёлюмюнде «Социал проектте ахча мажарыну юсюнден» иретини тренинг бардырылганды. Аны КъМР-ни Экономиканы айныуу министрствосуну болушугу бла «Мени бизнесим»: ара къурагъанды, деп билдиргенде вуздан.

Окуучула бла бизнес-консултант, предприниматель, «TRIZ Центр» консалтинг компанияны башчысы Нурхани-Милана Махова тобегенди. Ол социал башламчылыкъланы юсюнден катарлаада анга Сагъынчолган ара алаа не бла себеплик этгенди билдиргенди, билим, сынам да бергенди.

Юйретуу тренинге былай проектлени жашауда бардырууга сейлерин болган студентле къатышкан эрде. Тобегенде бизнесини бла социал багъалыкъланы бирге келиширдиуну, тынгылы проектте къурауну, жамауатны маганалы жумушларын жалгьчтыуну эсперинден айттылганды. Ол

умутта жетишимли предпринимательство башламчылыкъланы сюзоп, ала жамауатка не бла себеплик эткендери, республикада башламчы адамланы жашуу болумларын калай игилдендиргенди да тунтгенди. Сагъынчолган темагага студентлени сейлерин болганды эмда ала аслам сорууда да бергенди. Ала уа эсе келген төлоно учур, кере да жамауатны айныууга къошумчулук этерге жазыр болгъанын шартларыдыла.

Нурхани-Милана Махова «Мени бизнесим» ашу ишлерин энди башлагъан социал предпринимательге не жаны бла да себеплик этерге жазыр болгъанын, консултация, билим, финанс ресурсула бла жалгьчтырга эмда ондугуруга юрешинде да чертгенди. Сейлерин болган бир-бир студенте бла да энчи ушакъ этгенди.

Былай ишле берюу жумушла финанс оқуучулукуну юскелдиргенге себеплик этгени белгиле, алань КъМР-ду мындан арысында да бардыра тургъа умундасхандыла ахырында.

Итинку

Жангычы амалаага тиююнjure

«Кюн шахар» сабий чыгармачылык академияны жеринден жерине кетюргюлен «Кванториум» деген технопарк. Черек районда эки ыйыкны ичинде окутуу сессия бардырылганды. Инновациялы дунясына тоюнону жерге Алуштер элде орта билим берген мектепни сайлауу эрде.

Сабийле къауумлаага бёлюноп, дагыда механика, электроника, кеслери алдарына укхан системала, модельле эмда конструкцияла жарашдырыла. Билем эмда сынам алыкыдыла. Гитчерекле (5-6 классла) женилерик бёлюме бла шагъарейленирк эселе, тамата класслада оқууыла эм жангы технологиялаа койренбиле.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Форум

Жамауатда келишүүлүкню, ышангылыкъланы мурдорун кючлер мурат бла

КъМР-ни муфтийини орунбасары Алим Сижаев шёндого заманда Россейге къажау информация уруш бардырылганын, радикал ниетле керн жайлыгъанларын, алай бла уа диннен келечилерини араларында къауага ачаргага умут этилгенди чертгенди.

Былай болумда Россейде төрели махабланы, ол санда ханафий махабны, сакълау боптонда магъ-

Нальчикде «Азимут» къонакъ юйде «Төрели махабла - ышангылыкъланы мурдорун» темага региона аралы дин форум болганды. Аны Шимал Кавказы субъектлерини, Краснодар крайны эм Къалмукъну дин идараланы бла ислам билим берген окуучу учрежденилараны келечилери, ислам вузаланы студентле къатышхандыла.

Жыйылынуу КъМР-ни Муслималарыны дин управленийсы КъМР-ни Миллетени ишери эм жамауат проектте жаны бла министрствону болушугу бла курагъанды.

аналды. Ахыр он жылланы ичинде ислама төрели праволу шокъланы кетериге керекди деген къауумла Россейни муслималарыны жашууларын толдирдируге керешилде. Төрени билим болмагъан жаш төло былай болумда исламга келишме керен радикал ниетлеге ийанын башларыкъларына къоркуу уллуду, - дегенди Алим Сижаев.

Россей светский къыралды. Болсада ислам аны тарыхыны, жамауат жашууну айырмалык кесегиди. Повелжени, Шимал Кавказы муслималары уа ханафий праволу шоклу юрөтөдиле, ол ислам жамауатны бирикдирюге себеплик этгени айтты, Алим Сижаев бу төрелени сакъларга кереклисин чертгенди. «Ол а тышындан келген, бизге келишмеген дин төрелени жайлыуларына къажау болукъду», - деп къошанды.

Ханафий махаб орталыктын, тюзлюкюню жаады, бу праволу шоклуу экстремизме къаажуулаада онглары уллудула. Жаш төлоно юйретуу системалы халда бардырылса, россияны исламны ёмюрлене теренинен келген төрелерини тас этерге, бизге келишмеген ниетле бла алышырырга болукъдуз, - деп чертгенди докладчы.

Бу болумланы эсе алып, муфтият «Махабланы къоруулауучу» проектти жарашдырганды. Ол ханафий махабны жарар, жаш төлоно радикал ниетленден сакълар, төрели исламны юсюнден билимини сингидир, диннен келечилерини ара-

ларында мамырыкъланы жалгьчтыр мурат бла жазырылганды. - Бу форум - проектти бир кесегиди. Мындан ары райондаа эм шахраяда дин къулукъчулаа бла жаш төлоге экинчюлук семинарла болукъдула. Битеу да бирге он семинар къурагъа белгиледи, - деп билдиргенди Алим Сижаев.

Форумга къатышхандыны КъМР-ни къадийи Мисирланы Хазыр алгъышлаганды. Ол муслиман махаблада ышангылыкъланы махабла къаты сакълангандары ючюн къуралганын чертгенди. - Тарыхыбызга къарасаык, совет къыралны кезуонде адамларыбыз дин жаны бла ачыкъланы сынагъандыла. Алай исламны тутарга эшикке ачылгъанларында, къаралыбызны душманлары бизге тыш ниетлени синдирюге, бир бири-бири бла туюшкюдюрге юрөшини башлагъандыла, - дегенди ол.

Къадий махаб болмагъан жерде низамсызлык, къатышлык жайлыгъанларын белгилегенди: хар ким да динни сюйгенча тутарга излериди. «Биогюнолукде окургъа, билим алырга, динни тутарга битеу эркинликтерибиз бардыла. Бизде болган ошпа бир-бири ислам къыралда да жоқудула. Аны анылап, багъасын берирге, тынчыкъланы, ышангылыкъланы сакъларга борчулуз», - дегенди Мисирланы Хазыр.

Жыйылынуу ачылууда КъМР-де федерал инспектор Тимур Косоков, миллетени ишери эм жамауат проектте жаны бла министрни орун-

басары Гергюкъланы Жамбулат да селешендиле. Ала былай тобешуле экстремизме, терроризме къажау мадарлары бардырырга себеп болгъанларын белгилегенди. - Былай жумушла жаш төлоге мамырыкълда, келишүүлүкде жаршарга, башха диннен келечилерине хурмет этерге керек болгъанын аныларга болушдыла, - дегенди Тимур Косоков.

Гергюкъланы Жамбулат а энчи аскер операция башланган кезуонде бери къырлада жамауатны чачарга, Шимал Кавказыны айырырга, тамата төлоно бла жаш адамланы бир бирге къажау этерге сюйгенге ишлерини тригиттенгенин айтханды.

- Жарсыуга, жаш адамланы бир къаууму бир белгисиз шейлинин айтхандары тынгылап, аланы сёлерине ийансыдыла, официаллы дин къулукъларына сакъланганды. Ала уа бизге чюйре келген билимин жаядыла, жашагъан къыралны кюрюп болмазга, атанг, ананг алача дин тутмай эселе, хурмет этмеге койретилди. Кавказ төреле, кытула да болмагъан, официаллы динге келишимейдиле деген суйлугу бла аланы унутурга чакъырдыла. Былай осал югюлке ёлдоуне. Сиз, жеринде ишленген адамла, жамауатда болмагъанын, жарсыуганын, бизге ол себептен жаш адамлаа ханафий махаб негү юйретгенин, чакъырганын анылауу да сизни къолугъызды, - дегенди ол.

Форумда Къалмукъну, Шимал Осетия-Аланияны, Къарачай-Черкесин, Ставрополь крайны муфтийлерини орунбасарлары Раджаб Зияутдинов, Батраз Аршев, Анзор Апов, Бердалины Мурат, Адыгенине бла Краснодар крайны муфтийини болушукчусу Мурат Хуштов, Хасарютну бла Хасарют районну иймаларыны советини башчысы Магомед Магомедов да селешендиле.

Ислам динде махабланы араланы бирикдирюгенин, ислам праволу шокъланы тарыхларына бла аланы араларында байламлыкъланы эсперинден докладла да этилгенди. Иймам Абу Ханифа аты Шимал-Кавказ ислам университетини тамата устазы, КъМР-ни муфтийини къалыла аралы байламлыкъланы жаны бла кенешчиси Аслан Гелгафов махабланы ислам динде магъаналарыны юсюнден айтханды. Югюлке алгын заманланы ислам аглимлери айтхандарын колгоге келтиргенди, аланы шёндого илму бла тынгешдиргенди. Муслиманлаа Мухаммад фыйгамбарны, Аллахны саламы анга

Мисирланы Хазыр.

болсун, хадислерине таянганларын эсте алып, биогюнолукде белгили хадисеве Мухаммад Авааманы ширин югюлке келтиргенди, бу алим исламны махабасын аныларга он болмагъанын айтханы эсептергенди.

Форумдан сора Аслан Гелгафов бизге былай жумушла къаллай магъанала тутханларыны юсюнден оюмун айтханды. Ол Россейде ахыр 25-30 жылны ичинде исламда мазахабланы, төрели праволу шокла юйретгени билимин келтирге керекди деген оюмда синдиргендери белгилегенди. Ол а жамауатны къауумлаага чакъанды.

- Хар ким да кесини акъланы, оюмуна кере туттады динни, кеси билим излейди. Алай бу къауумланы терен амаллары жоқудула: биринчиден, тилин, ислам культураны билмейдиле, ислам юриспруденциядан аныламайдыла. Орус тилде жазырган китапланы окуп, алаага кере динни юсюнден оюмлайдыла. Чюйрегиле, дагыда, келишмеуликке да ма аны ючюн чыгъадыла - исламны мурдорунан тух ханпарлары болмагъаны ючюн, дегенди бизге Аслан Гелгафов.

Ол айтханыча, былай болум башха къыралда да барды, аны ючюн а исламда праволу шокъланы кючлеуге эс бурлууп башлагъанды, махабланы къайтарыну юсюнден Сауд Аравияда да айтадыла. «Ахыр беш жылда анда хамбаллы праволу шокл къатылганды. Мазабла ислам жайлыгъан кезуонде бери муслиманланы бирикдирген келгенди. Аны бизни республиканы жамауатында да анылатырга керекди. Дин билимин кенгертти мурат бла уа ислам университетде арап тилге юйретуу курсна анылгандыла, ол а динни мурдоруну къайтырга онг берликчи», - дегенди ол.

Аслан Гелгафов жууукъ кезиде республикада былай магъаналы илму жыйылуулары энга бардырырга белгиленгенди, алаада ислам дуняда атпары айтгъан алимле чакъырылгъларын билдиргенди. - Битеу бу жумушла хайырылы болула, муслиман жамауатны бирикдирюге себеп этерле деп бек ышанасыз, - дегенди ол.

ТИКАЛАНЫ Фатима. Суртла автордунду.

Бокча

Кеслерине тийгъыч сагъланла ёсегиле

«Россейни бизде» басмалыгъан информация-ага кере, биогюнолукде кеслерине кредит ахча алмазга эти амалны Къабарты-Малкъардан 31 миң адам хайырланганды. Битеу да Шимал Кавказда ол кёрюмдө 357 миңгоже жете келеди. Бу тарихи толу жарымын Ставрополь крайда жашагъанла хайырланганды.

Экинчи тизмеде Дагъыстан орналады. Анда жуукъ заманда кредитле бла кеслерин аз да байларга сюймегенлени бисни 78 миңден асламы. Ючюнчо тизмеде уа бизни республикада. Башда айтгъан амалны хайырлангандан сора, башлаа адамны кредит тарыхында энчи белги чыгъады. Аны кёрген финанс организацияны аны ахча излемлени толтурмазга эркиндиле. Алай берсе уа, ол адам законга кере алгъанын артка къайтармазга эркинди. Аны ючюн ол бир торло жууалыкълары тартылык туююлдо.

КЪАБСЫМЛАНЫ Аминат.

Эл мюлк

Мал ашка сурам асламды

Быйыл сегиз айга Къабарты-Малкъарда мал ашдан 75,2 миң тонна чаклы чыгарылганды. Былтыр бу заман бла тынгешдиргенде, ол 1,5 иретге кёрюп, деп билдиргенди Шимал Кавказыны статистика управленийсындан.

Биогюнолукде регионда маллаага комбинирова чыгарып кёбюсюнде онбир мюлде кюрөшдиле. Аланы измисинде гитче предпрятитлаа эм энчи предпринимательле да бардыла.

Биринчи заманда ала тийишли продукция бла кеслерин жалгьчхан эселе да, бусугъата иги кесини башхалаага сатадыла. Ала жарашдыргъан мал ашка бирси регионда да уллу сурам барды. Андан сора да, экспортка да жиберирча мадар этилди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

